

SZERKESZTŐI IRODA:

Balmaz-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Fél évre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt. 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri czikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Végét járja.

A Wekerle-kormány egyházpolitikai reformjavaslatait a főrendiház legutóbbi ülésén ért vereség képezi a politikai élet főeseményét.

A főrendek úgy a vallás szabad gyakorlata, valamint a zsidó vallás recepcióját tárgyaló törvényjavaslatokat még általánosságban sem fogadták el. Egyedül a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslat részesült abban a szerencsében, hogy a főrendek azt magukévá tették.

A főrendek házában szenvedett veresége a Wekerle-kabinetnek élénk megbeszélés tárgyát képezi nemcsak a parlament, hanem általában az összes politikai körökben és a napi sajtóban.

Még a külföldi, s legkivált a bécsi sajtó is behatóan foglalkozik a főrendiház szavazatával, s főleg a bécsi lapok kemény szemrehányásokat tesznek a Wekerle-kabinetnek, s annak mielőbbi bukását jósolják.

A hazai politikai sajtó, különösen a függetlenségi párt magatartása elé tekint nagy érdeklődéssel, a mi azért is érthető, mert már a javaslatok képviselőházi tárgyalása alkalmával a kormány csak a függetlenségi párt segítségével és támogatásával volt képes a javaslatokat a törvényhozással elfogadtatni.

Most, hogy a főrendiház a reformjavaslatok két leglényegesebbjét visszautasította, — azokat a képviselőházi tárgyalásokra kell.

A képviselőház második ízben is elutasítja, az esetben visszafog ismét küldeni a főrendekhez, ha pedig nem fogadja el — akkor a Wekerle-kabinet egyszerűen megbukik.

Már most csakugyan attól függ, hogy a javaslatoknak, valamint a Wekerle-kabinetnek is a sorsa, hogy a függetlenségi párt támogatni fogja-e a kormány javaslatait a másodszeri tárgyalás alkalmával, vagy pedig sorára engedi úgy a kabinetet, mint a reform javaslatokat.

Tudni való dolog, hogy a függetlenségi párt, mikor a javaslatok első ízben voltak a törvényhozás előtt csak is azon okból fogadta el azokat, mert reménye volt ahhoz, hogy a kormány a függetlenségi-párt politikai elveivel különben megegyező reformjavaslatok számára a főrendiházban is képes lesz a többséget megszerezni.

Ámde mi történt?

Az, hogy a kormány képtelennek bizonyult erre a feladatra.

A polgári házassági jogról szóló javaslatról is tudhatjuk, hogy annak másodszeri megszavazása a főrendek házában minő nagy nehézségekkel ment.

Most a vallásszabadgyakorlatáról és a zsidó vallás recepciójáról szóló javaslatoknak merev visszautasítása után egyáltalán nem lehet remény arra, hogy a főrendek az ismét visszaküldendő javaslatokat elfogadják.

Ez egyértelmű azzal, hogy a Wekerle-kormány nem ura többé a parlament helyzetének, így tehát egyáltalán nem lehet kilátás arra, hogy a főrendek később megváltoztassák magatartásukat.

A kormány tehetetlensége és képtelensége annyira evidens, hogy a függetlenségi párt már ma is tisztában lehet azzal, hogy ezen általa is támogatott javaslatokból törvények nem lesznek; hanem igen is lesz állandó igazgató nem csak a parlamenti és politikai életben, hanem a társadalomban is, a melyet bizonyára nem elégíthet ki az az eredmény, hogy egy tehetetlen kormány egyszerűen tengesse az életét a nemzet kárára és tovább is fenntartsa azt a zavaros helyzetet, a melynek hátrányai már is érezhetők.

Mílhogy a függetlenségi párt ko-

rábbi támogatásának az eredeti célja immár megváltozott, s a parlamenti helyzet egyáltalán nem kecsegtetheti azzal, hogy a kormány e javaslatokat alkotmányos uton törvényerőre emelhesse, afüggetlenségi pártakormányt további támogatásban aligha fogja részesíteni, mert nem lehet érdeke és célja, hogy mesterségesen nyujtsa meg a kormánynak az életét.

Politikai hírek.

Kossuth Ferenc választójoga. Czegléd-ről értesítik a „M-g”-ot, hogy ott Kossuth Ferenc választójogi ügye mindinkább nagyobb hullámokat ver föl. A lakosság óriási többsége el van keseredve a hatóságoknak és tárgyban tanusított magatartása miatt. Tegnap vagy nyolcezer előkelő városi képviselő értekezletet tartott az „egyenlőségi körben” és hosszabb tanácskozás után elhatározták, hogy rendkívüli közgyűlés egybehívását fogják követelni, melyben az ügyet szóba hozták és a benne leginkább kompromittált Arányi főkapitány ellen a fegyelmi vizsgálat elrendelését fogják forciozni. Az értekezleten rögtön 48-an írták alá a rendkívüli közgyűlés egybehívását kérelmező kérvényt. — Örömmel vesszük e hirt és elvárjuk, hogy Czegléd független polgársága meg fogja találni a módot arra, hogy e szégyenletes ügyben a teljes világosság kideríthessék.

Az oláh igazgatások megvitatása a magyar delegációban nem maradt nyom nélkül. Mint ugyanis Bukarestből írják, Deslin bukaresti rendőrfőnök hosszabb szabadságot kapott, helyettesítésével Copsa ezredes bizott meg. Ezt a döntést a bukaresti kormánynak amaz elhatározásával hozzák összeköttetésbe, hogy a jövőben szigorúan fogják alkalmazni a törvényt a politikai tüntetésekkel szemben melyek szabad ég alatt tartanak. — Emellett Tache Jonaseu közoktatási miniszter ki-zárni készül az utóbbi mozgalmak vezetőit a mennyiben azok csakugyan tanulók.

A bankkérdés és a politikai helyzet. Tudvalevőleg Wekerle miniszterelnök és az osztrák pénzügyminiszter olyképpen egyeztek meg az osztrák magyar-bank kormányzó tanácsával, hogy a delegációsális tárgyalások befejezése után azonnal megindítják a bankszabadalom megújítása dolgában szükséges megbeszéléseket. Mint most jó forrásból értesülünk, a magyar miniszterelnök értesítette a kormányzóját Kautz urat, hogy a belpolitikai viszonyok bonyodalmas alakulása következtében a tervezett tárgyalásokat nem most fogják megtartani, hanem elhalasztják bizonytalan időre s csak akkor kezdik meg, a mikor a helyzet ismét kedvezőbbre fordul.

A Múltóságos Ház.

Budapest, október 8.

I.

A főrendek mai ülésén elbuktatták a zsidó vallás recepciójáról szóló törvényjavaslatot.

Szontágh Pál volt az első szónok; örömmel üdvözölte a törvényjavaslatot, melyet röviden csak azzal okolt meg, hogy régen rászolgált már a zsidóságnak.

Zichy Nándor gróf, úgy látszik, nem egészen ért egyet vele, mert felszólal, hogy kifejtse az ellenzék aggályait. A nemes gróf beszédéből kitűnik, hogy ő mindenek felett szereti és becsüli igen tisztelt izraelita polgártársait és csak azért nem szavazza meg a recepciót, mert annak nincs semmi értelme, az egy festett báb — már pedig ő sokkal jobb barátja a zsidóságnak, mintsem hogy ilyen papézzal fizesse ki.

A keresztény vallásról a zsidó vallásra való áttérést meg épen ellenzi. Lehetetlennek tartja, hogy keresztény ahhoz hozzájárulhasson, hogy valaki megszűnhessen keresztény lenni. A püspökök lilaszin bóbítái helyesleg bólintgattak s Esterházy Miklós Móriczék zajos éljént zendítettek rá.

Eötvös Loránd báró vallás- és közoktatásügyi miniszter kelt először a javaslat védelmére a kormány tagjai közül. Beszéde

meglehetősen csöndes volt, hangjában is, hatásában is. Azt bizonygatta különben, hogy a javaslatra tényleg szükség van, s hogy azt, ha nem exkluzív felekezeti, hanem az egyedül helyes állami szempontból tekintjük, lehetetlen el nem fogadni. Kijelentette végül, hogy a kormány ragaszkodik a javaslat minden részletéhez, tehát az áttérés megengedéséhez is.

Daruváry Alajos tömör rövidséggel, jogi és politikai érveket mozgósított a javaslat mellett. Beszédjét egy kissé meg is zavarta egy derült jelenet. Az ajtóban egyszerre csak egy szürke felöltő jelent meg egy zöld kalap társaságában. A ki ezeket a ruhadarabokat viselte, idegenül nézett körül a sok idegen között, és már már azon is volt, hogy helyet keresen magának, mikor megszólítja az éppen arra jövő ajtónállót, a ki tisztességtudóan meghajol az ismeretlen méltóságos ur előtt; már-már hozzá is akar látni, hogy a kabátját lesegítse, midőn kitűnt, hogy a zöld kalapos ur ismeretlen ugyan, de azért nem főrend.

Széchenyi Antal gróf volt a következő szónok.

Midőn Zichy Nándor gróf példájára ő is azon kezdte beszédét, hogy nagyon szereti a zsidókat és gyűlöli az antiszemitékat, a karzaton egy recepiálandó lélek kétkedve jegyezte meg, hogy:

— Ti neo Danaos et dona ferentes.

És igazsa is van. A másik perczben Széchenyi Antal gróf is kimondta az azonban-t, melynek folytán ő sem recepiál.

A törvényjavaslat tervezője Csáky Albin gr. adta elő ezután argumentumait. Mindenekelőtt azt bizonyította, hogy külön törvényben kellett az izraelitákról intézkedni, majd áttért annak a külön törvénynek a megfontolására.

Egyik leghatasosabb érve kétségtelenül az volt, hogy az államhatalomnak nincsen jogában önrendelkezéssel bíró állampolgárokat vallásuk megváltoztatására kényszeríteni. Mivé valna akkor a vallás- és gondolat szabadság?! Általánosságban és részleteiben is megszavazza a törvényjavaslatot.

Rudnyánszky József bárót azonban nem voltak képesek a volt miniszter szavai meggyőzni.

A főudvarmester, Szapáry Géza gróf jelentkezett szólásra. Sokaknak nagy meglepetésére azon kezdte beszédét, hogy a legnagyobb örömmel szavazza meg a törvényjavaslatot, mert ideje már, hogy megszűnjék az a kérdés, hogy valaki milyen hitű és milyen fajú! A keresztény hitről a zsidó hitre való áttérhetéshez, mint keresztény hozzá nem járulhat — általánosságban azonban feltétlenül elfogadja a törvényjavaslatot.

Keglevich István gróf éppen kereszténység szempontjából bizonyította, hogy el kell fogadni a törvényjavaslatot.

Román Miron jelentette még ki, hogy opportunítási szempontból ellenzi a recepciót és végül Szilágyi Dezső igazságügy-miniszter összegzte röviden a vita eredményét. Zichy Nándor grófnak azt ajánlotta, hogy abból a szeretetből, melyet hangoztatt, mérjen valamivel kisebb, az igazságosságból valamivel nagyobb mértékkel és meg van győződve, hogy el fognak oszolni aggályai. Rudnyánszky báróra azt bizonyította rá, hogy félreértette a javaslatot és Széchenyi Antal gróf érveire válaszolva azt kérdezte szatirikus gunnyal Román Miron metropolitától:

— Nagyméltóságod nem tartja időszerűnek a törvényjavaslatot? Ugyan kik nem érettek erre? Az izraeliták vagy a keresztények, vagy a keresztényeknek egy része? — Nagyméltóságod kinos bizonytalanságban hagyott e tekintetben bennünket?!

Az egész Ház jóízűt nevetett — a miniszter pedig még egyszer kérte a főrendeket, hogy fogadják el a javaslatot.

— Tíz tag névszerinti szavazást kér, jelenti az elnök és elrendeli a szavazást.

A nem-ek és igen-ek sorozatát a herceggprímás nem-szavazata nyitja meg.

A szabadelyűtek közül sokan vannak a fal. A protestáns püspökök sem jöttek el mind. Prónay Dezső báró is hiányzott. — A szavazás eredménye előrelátható volt, s mikor Szilágyi Dezső József is megtette kötelességét, mindenki tisztában volt, hogy a kormány ismét vereséget szenvedett.

Öt percz után Szilágyi József elnök kihirdette a szavazás eredményét.

A törvényjavaslat mellett szavazott 103 főrendi tag, ellene 109 főrendi tag, s így a főrendiház 6 szótöbbséggel még általánosságban sem fogadja el a tjavaslatot.

— Közöltegni fog a képviselőházzal, folytatja egyhanguan a koronaőr-elnök, s ezzel a recepció sorsa egyelőre el volt döntve.

Mikor 10 percznyi szünet után a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását megkezdették, az érdeklődés meglehetősen megcsappant.

Vasáry Kolozs herceggprímás állott fel, hogy a katolikus klérus álláspontját kifejtse. Azon kezdte beszédét, hogy az 1868 LIII. t.-czikk 12 pontja a gyermekek vallására nézve nem tartalmaz imperatív, hanem csak declaratív intézkedéseket, az ő véleménye az, hogy fenn kell tartani a szülők szabad elhatározási jogát, mert úgy van ez a külföldön is, bár némely helyen fennállanak egyes kényszerintézkedések. A gyermekek vallásáról törvényileg intézkedni ugyan bajos s e tekintetben hivatkozik egy nagy német tudósra, a ki az új német polgári törvénykezéstről készített munkájában a gyermekek vallásáról csak annyit mond:

— Az összes eddigi törvények hatályon kívül helyezendők.

Ezt ajánlta a herceggprímás is, de ezért általánosságban megszavazza a törvényjavaslatot.

Prónay Dezső báró, ki időközben megérkezett, osztja a primás aggodalmait és éppen ezért még abban a helyzetben sines, hogy általánosságban megszavazhassa a törvényjavaslatot.

— Szavazzunk! szavazzunk! Türelemtenkedtek már s főrendek, mikor Prónay befejezte beszédét.

Zichy Antal azonban még beszélni akart és mert ebben senki meg nem gátolható, hát beszélt is, még pedig igen janyla érdeklődés mellett, a mit úgy is lehet magyarázni, hogy senki sem hallgatta.

A miniszterek közül senki sem tartotta szükségesnek felszólalni; ugyis nyilvánvaló volt, hogy a főrendek nagy többsége ezuttal nem az ellenzék részén van.

Mikor az elnök feltette a kérdést, hogy a kik a törvényjavaslatot elfogadják, álljanak fel, alig maradt 10—20 főrendi tag ülve.

Ezzel a javaslat általánosságban el levén fogadva, a részletes tárgyalást a holnap délelőtt 11 órakor tartandó ülésre halasztották.

Nyári emlék.

— Nyílt levél a miniszterhez. —

A nyarat szülőföldemen töltöttem, kegyelmes uram, a szép Erdővidéken, mely politikailag két megye: Udvarhely- és Háromszékvármegye közt oszlik meg. Tenger kedves emlékek megrakodva tértem vissza, s igazán fáj, hogy e kedves emlékek közt kedvetlen is kellett hoznom magammal. A kedves emlékek leírásából már kifogytam s bármennyire nehezemre essék, elé kell szednem azt is, a mi kedvetlen emlék nekem, s kedvetlen, szomorú ujdonság lesz talán önnek, kegyelmes uram.

Az én szülőföldem szegény egy föld, kegyelmes uram. A nép, a szegény székely nép, éjjel-nappal dolgozik, véres verejtékek áztatja sovány földjét a mindennapi kenyérért. De végtelen nagy örömmel láttam, hogy a székely nem csak földjét szereti művelni, ha nem a lelket is. Örül, ha gyermeke iskolába jár, ha ragad rá ott valami s az iskolakért erejét meghaladó áldozatokra kész. Hogy messze ne menjek, az én falumban is gyönyörű szép, két termes iskolát s három szobás tanítói lakást építettek — pénz nélkül. Dolgozott azon mindenki; öreg és ifjú.

Maguk vetették a téglát, a cserepet, égették a meszet, raktak téglát téglára. Ha nem már többre nem is képesek. Meg van az iskola, de nincs belé tanító — Nem is lesz, ha a miniszter ur nem ad.

A szomszéd faluban, Nagy-Bacsonban, nagy községi iskola van, vagy négy tanítóval. Kellene még egy. Nincs pénz. Innét is, úgy tudom, a miniszter urhoz fordultak: uram segíts! Államosíts minket. Ugyanezt

kéri Közép-Ajta is. Aztán ott van Baróth nagy község hét különféle felekezetével. Áll iskolát akar ez is a hét felekezetnek. És polg. iskolát. Dicséretes törekvésüket támogatja is az egész vármegye, egyhangulag szavazta meg a pártoló felterjesztést Háromszékvármegye közgazg. bizottsága. Mit gondol, kegyelmes uram, ki fellebezte meg az egyhangu határozatot?

A megye főispánja: Pótsa József. A „nagy székely”.

Ezen megáll az én paraszt eszem. — Ugy-e, az öné is kegyelmes uram? Hogy mikor a közoktatási kormány örömmel látja az egyházaknak, községeknek az iskolák államosítására irányuló törekvését, éppen a kormánynak a megyében egyetlen bizalmi embere vállalkozik a kerékkötő szerepére? Mi ez? Ki érti ezt?

Hát a sepsi-szentgyörgyi magyar nyelvi pottanfolyam botrányos történetét ismeri-e a miniszter ur? Tudja-e, hogy eredetileg nem oláh egyházi főhatóságok, de magyar emberek, a háromszékvármegyei főispán befentes emberei követtek el mindent a végből, hogy a tanfolyam gyalázatos fiaskövel végződjék?

Ez valami hihetetlennek tetszik s magam sem hinném, ha közelről nem láttam volna a dolgokat.

Összejő Sepsi-Szentgyörgyön száznég oláh és százn tanító. Elkvártélyozzák őket, adnak enni inni nekik, mint annak a rendi. Kinos keservesen összehozza a tanfelügyelő a tanárokat és tanítókat a tanfolyamhoz. A helybeli óvóképző igazgató ur nem vállalkozik a tanításra, mert a tanfolyam igazgató-sával egy tanítóképző intézeti tanár bizatik meg. S egyszerre csak megkezdődik az oláh tanítók nyugtalanítása, igazgatása. A főispán (a tanfelügyelő iránt való ellenszenyből-e vagy egyéb okból) rossz szemmel nézi az egész tanfolyamot s bár ő maga óvatosan hátra húzódik, annál nyitabban dolgoznak ellene az emberei. Mert, kegyelmes uram, minden főispánnak megvannak a maga emberei, a kik által a legmagasabb szándékait közli a tömeggel.

Azon kezdték, hogy a szegény tanítókra ráijesztettek. Minek jöttetek ide? Hisz csak azért csalogattak ide titeket, hogy csufosan megbuktassanak. Erre a tanítók az egyházi főhatóságokhoz fordulnak — tanácsáért. Jó is a tanács póstaforduktával: menjetek haza. A 104 tanítóból 23 várja meg a vizsgálatot. Közben a kosztal ingerlik fel. Minek étkeztek a kollegiumban, jertek ehhez a méz-szörshöz, ott van csak a jó koszt. El is mennek s csak a tanfelügyelő erőlyes felépésére kerülnek vissza.

Aztán megtörténik a vizsga, s egy köztűl elég jó magyarsággal köszöni meg a tanítást és a tisztességes bánásmódot. S a mi fölött nevezetes, — hogy őket félre vezették,

Kik vezették félre? A főispán emberei, Magyar emberek, miniszter ur.

Im, szép lassan kikerekedik a háromszéki főispán képe.

Kétségtelenül be van igazolva, hogy küzd az iskolák államosítása ellen. S bár bíróság előtt bizonyítani nem lehet, minden ember jól tudja Háromszékvármegye, hogy az ő emberi ugratták szét a oláh tanítókat.

Azt is tudja itt mindenki, hogy a főispán ur már négy tanfelügyelőt járattat le. Most következik az ötödik. Én már az is tudom, miniszter ur hogy a mostani tanfelügyelő áthelyezésén erősen dolgoznak. Kik? — A főispán emberei. Odalent és idefen. Ő, a főispán ur nem csinál semmit. Mindent az emberei.

Arról természetesen szó sem lehet, hogy a főispán urat küldjék penzióba. A főispán ur csak liferáljon mennél több mamelukot a képviselőházba, tehet azután akármit. Dolgozhatik a kultuszminiszter intenczióellen, csak egyébként a kormánynak beszolgáltatassa az előírt mameluk-létszámot. Ez így van, miniszter ur, így van az egész országban. S ha Háromszékvármegye főispánjára hivatam fel a figyelmét, ezt csak azért tettem, mert az ő dolgait legkövetlenebbül ismerem.

Most aztán áthelyezhetik Háromszékvármegye tanfelügyelőjét, akár előléptetéssel. Én már tudom, a mit tudok. S hadd tudják mások is, jó előre.

Ha ezt vagy azt az iskolát — bár nemzeti érdek követelné — nem államosítják,

én már tudom, hogy a kormánynak előbbvaló egy főispán a nemzeti érdeknél. Ha a tanfelügyelőt áthelyezik, én már tudom, hogy a kormánynak előbb való egy főispán, a ki küzd az iskolák államotitása ellen, mint egy tanfelügyelő, aki hivatalos és hazafiúi kötelességet teljesít.

Mi is egy tanfelügyelő? Keletről nyugatra dobják s azzal vége. Hogy ide-oda dobál-tatás közben elveszti lelkeségét, munkakéd-vét — azzal nálunk ki törődik?

Csak mennél több mamehuk liferáltassék a parlamentbe.

Benedek Elek.

Nehány szó polgári fiu-iskoláról.

Kolozsvár, okt. 8.

A kolozsvári városi polgári iskola, mely 1870. szeptemberében kezdte meg működését ide s tova, alig egy év múlva, megéri fennállásának 25-ik évét.

Huszonöt év jelentős szám egy ilyen, mondhatni új népoktatási intézmény életében. Teljesen elég arra, hogy beigazolja lét-jogát, hivatását, Polgári iskoláink, melyek az 1868. évi XXXVIII. törv. czikk alapján léte-sültek, működésükkel bebizonyították már, hogy hasznos és szükséges részei népoktatá-sunk szervezetének.

Igaz, innen innen-onnan halszik még egyszer-másor, hogy a polgári iskolák szük-ségtelenek, mert rendeltetésüket betölti a gymnasium és a reáliskola. Az ilyféle beszé-dek tájékozatlanságáról tesznek tanúságot. Polgári iskoláink lassan bár, de hazánkban kellő tért hódítottak. Ipparral és kereskede-sel foglalkozó városaink egyik a másik után állí-tanak polgári iskolát. És ez helyesen is van így.

Nem képezheti vita tárgyát, hogy a pol-gári iskola az iparos és kereskedői pályára, a maga sajátos tanítási tervével jobban előkészíti növendékeit, mint a gymnasium.

Maga a törvényhozás is ezt tüzte ki czéljául a már említett törvény 67—68. §§-ában.

„A nép azon osztálya, mondja a vall. és közközt. miniszter, a polgári iskola czélját magyarázó egyik rendeletében, melynek szle-lemi szükségét az elemi oktatás távolról sem el-igíti ki, azonban felsőbb oktatásra előké-szültni nem kedve, sem czélja: találja fel a polgári iskolában azon intézetet, melyben művelődése alapjához szükséges ismereteket rövidebb idő alatt megszerezhesse angyira, hogy ezen ismeretekkel közgazdasági és po-litikai általános műveltség mellett a min-dennapi élet foglalatosságaihoz szükséges tud-ni-yalók birtokába juthasson s vagy ügyes mezei gazda, vagy mint iparos, vagy mint iparos vagy mint kereskedő, már az így szer-zett alapon megindulhasson, vagy ha e te-kintetből még több ismeretre kívánna szert tenni, az arra rendelt tanítóintézetekben tovább tanulhasson.“

A mi városi polgári fiu-iskolánk, tisz-telet és becsülés szervezőinek, fentartójának és tanítóinak, ezt a czélt igyekezett min-denkor megközelíteni.

Szerénytelenség nélkül modhatjuk el,

hogy ez iskolánk híven teljesítette kötelessé-geit. Városunk ifjabb iparosai és kereskedői nagy részben ez iskolánkat voltak tanítvá-nyai, ez intézet szolgált alapul ipartanmühe-lyeinknek s a szép hírnévre örvendő keres-kedelmi akadémiának is sok jó növendéket adott. Ezekon kívül az intézet 24 éve alatt ott tanult 3099 növendéke közül, többben foly-tatták tanulmányukat a katonai tisztképző iskolákban, a tanítóképzőben stb.

A helyes vezetés, a czél öntudatos mun-kálása mellett pedig semmi sem bizonyít job-ban mint évről-évre való fejlődése, tanulói-nak szaporodása.

Az iskola 1870-ben két osztályban 32 tanulóval kezdte meg működését; 1881-ben volt 105, az 1893-ik évben 263 növendéke. A múlt évben az I-ső osztály mellé párhu-zamos osztályt kellett állítani.

Vázlatos ismertetése ez a néhány sor polgári fiu-iskolánk működésének, melynek ilyen emelkedés mellett is még maig sincs állandó helyisége. — Évek hosszú során (22) a kültörda utcái Korbuly-féle telken volt elhelyezve az iskola. A tulajdános azt el-adván, az intézet a nagymalom-utczai volt kaszánya helyiségbe szorult. E helyiség egy-kor szeszygár volt.

Sen az előbbi, sem az utóbbi helyiség nem felel meg egy fejlődő polgári iskola ott-honának. Ezt egészségügyi, paedagogiai szem-pontokból több ízben fejtették a városi is-kolaszék a törvényhatóság előtt. Ki is mond-ták, hogy állandó és szélszerű helyiséget ad-nak számára. De ez még mindig késik.

Bizonyos, hogy az építés halogatásának egyedüli oka az anyagi erő hiánya.

Városunknak sokféle és nagy kiadásai vannak; ez az egyetlen ok, mely némileg mentheti a halogatást, melyet azonban az évek hosszú sorára átvinnünk még sem sza-bad. Az ügy elintézését nemcsak városunk-nak az erdélyrészi közművelődésben kivírt vezérszerepe, példaadása kívánja, de joggal elvárhatja ezt városunk polgársága.

Nincs Kolozsvárt egyetlen népiskola, mely a polgári iskola jelenlegi helyiségéhez hasonló épületben nyomorogna. Pirulunk kell önmagunk és az idegen előtt, hogy ilyen he-lyiségben tartjuk az iskolánkat.

A czélzért állandó épület emelését mind-ezek mellett sürgeti az iskola felszerelése.

A fentartó város, méltó elismeréssel és hálával legyen e ténye említve az iskolaszék és igazgatóság minden előterjesztését, melyek ez iskola belső felszerelését illeték, a leg-készségesebben teljesítette; e téren nem riadt vissza semmi áldozattól. Van szép tanári és ifjúsági könyvtára, a természetudományok és a rajz tanításához szükséges eszközökben, mintákban gazdagnak mondható az iskola.

Csak hogy mindezek, alkalmas helyiség hiányában, a volt szeszygár raktáiraiban rom-lanak, pusztulnak.

Állandó épületet kérünk ez iskolának. Nem palotára van szüksége ez intézetnek; egy egyszerű jó épületet emeljenek számára. Ez az áldozat is megtérül gazdagon, ipar-saink kereskedőink és gazdálkodó polgártár-saink műveltségében.

Mint értesültünk a folyó tanévre 279 tanuló iratkozott be az iskolába.

A II-ik osztályba 84-et vettek fel. Nem

utasíthaták vissza, mert a múlt évi két első osztályból jöttek át. Az iskolaszék átirat a vá-rosi tanácsához, hogy ez osztály mellé is állí-tson párhuzamos osztályt, mert ennyi gyer-meket egy tanteremben-tanítani nem lehet, a törvény értelmében nem szabad.

Ez is újabb áldozatot követel, de egy-szersmind ez is sürgeti az állandó épületet, mely jórészen megfogja tanulmányi és műveltségének tulkiadásokat. Az építést ne is ha-logassák tovább, a közművelődés javára ho-zott áldozat a leggyümölcsözőbb, a legérté-kesebb.

Szívből óhajtuk, hogy egyszerű felső-lalásunk illetékes körökben meghallgatást ta-láljon,

Egy városi polgár,

A zsidók és a nemzetiségek.

Ily című füzetet adott ki dr. Weisz Ignác, a „Brassó“ című lap főszerkesztője.

Az előszóban a szerző elmondja, hogy most — mivel a zsidók egyenjogosítása van folyamatban Magyarországon — a magyar nemzet ellenségei, főképp az oláhok és szászok között ismét nagyobb mértékben lábra ka-pott az antisemitizmus.

Azután szerző foglalkozik azon vádak-kal, melyeket a zsidók ellen felhoznak, fejteget-vén tíz pontban, hogy miért üldöztetik a zsidók.

Ime egy pár fejezetnek az eszmeme-nete:

1. A zsidó nem üldözhető s nem nyom-ható el nemzetiségéért mert a zsidóság kül-lön államot létesíteni s egység és nemzetté tömörülni egyáltalán nem törekszik, erről meg csak nem is álmodik, s mindenütt be-leolvad azon nemzetbe, melynek kebelé-ben él.

2. Fajáért szintén nem gyűlölködhet a zsidó, mert a fajgyűlölet egy elnyomó nép ellenében ébred fel csak.

Igy gyűlöli pl. a lengyel a muszkát. Már pedig a zsidó ugyancsak nem nyomott el s nem igazított le egyetlen egy népet sem.

3. Vallásáért sem üldözhető a zsidó, mert vallás az ó-testamentum, melyet a keresztény vallás is elfogadott.

4. A zsidó természetéért sem üldözhető, mert a zsidónak rossz szokásait jó tulajd-onai pótolják. S ha vannak jó tulajdonoik — hősiesség, bátorság, önfeláldozás — melyek más népekben inkább feltalálhatók, mint a zsidó-ban; s vannak a zsidónak rossz tulajdonai — minő az uszoraskodás, kapzsiság, csalás — melyektől más fajú népek jobban menek: mindez a zsidósággal szemben tanúsított két ezer éves elnyomó bánásmódnak kifolyása.

Es így tovább fejtegeti a szerző, hogy alaptalanok 5. a zsidók erkölcselensége, 6. viselkedése, 7. hatalomra vágyása 8. foglal-kozása és 9. hazafiatlansága ellen felhozott vádak.

A hazafiatlanság vádjával homlokegye-ness ellenkezőleg, a nemzetiségek épen, 10. hazafiságukért vádolják a zsidókat, s ezen nemzetiségi antisemitizmusnak főháttere az, hogy Magyarországot a zsidó ellen ingerelve, zsidósággal is szaporítottassék Magyarorszá-gnak békétlenkedő és elégedetlenkedő eleme-

A szerző a zsidók elleni gyűlölet elmu-lását a felvilágosodás terjedésétől várja.

A füzetben sok okos gondolat sok jó-indulattal, és sok téves nézet sok tanultsá-gal található.

Mi csak egy pár tanúságot mondunk el. Mindenekelőtt elismerjük, hogy a tár-sadalomban bizonyos foku ellenszenv uralko-dik a zsidók iránt és elismerjük, hogy a nem-zetiségeknél ezen fokozott ellenszenvnek po-litikai láttére van.

Elismerjük egyszersmind, hogy a szer-zőnek a zsidók ellen felhozott vádak alaptal-anságát kimutató argumentációi jórészt he-lyesek, de nem teljesek.

S ha a szerző, talán egyéni érzelmektől indítatva, csodálkozni tud azon, hogy a mai felvilágosodott korban a munkás, szorgalmal-mas, így hasznos zsidó nép iránt még mindig ellenszenv és gyűlölet uralkodhatik; mi a törté-nélem szellemének folyását tartva szem előtt, azon nem birunk eléggé csodálkozni, hogy egy nemzeti vallást fel nem adó nép miképen maradhatott fenn a kozmopolita val-lásu Európában.

Nemzeti vallásáért tünt el nyomtalanul az óriási hun nép, mely erejével egész Euró-pát megremegtette; nemzeti vallásának feladá-sával tarthatta csak fenn magát a már állam-mal bíró magyar nép; nemzeti vallásukat el kellett vesztienők a magyar társadalomba került kunoknak és becenyőeknek.

Tudjuk, hogy a zsidó vallás humanu-sabb és tökéletesebb, mint az említett né-peké volt, s hogy a keresztény vallás is ab-ban bírja eredetét; éppen ezért volt lehetsé-ges a zsidó vallásnak fennmaradása Európában. Noha a kath. dogmákban való erős, fanati-kus hit szolgai helyzetbe juttatta a zsidót.

De minden humanizmusa és tökéletes-sége mellett is a keresztény egyetemes vallás-sal szemben a zsidó vallás mégis csak nem-zeti vallás, s mint ilyen kizárólagos, csak zsi-dónak született és és éppén nem egyetemes. És ha az ujkor elvesztvéna dogmák-ban való erős hitét, s a jogegyenlőség elvére helyezkedvén, nem is nyomja el többé a zsidót és jogokat osztogat neki; mégis nemzeti vallásuknak kizárólagossága, bizalmatlansá-got, ellenszenvet kelt föl.

Azt mondja Weisz ur könyvének 3-ik fejezetében, hogy a zsidó vallás nem térít, s ezt ő különös felvilágosultságnak tartja. Nagyon téved, mert ez éppen a felvilágosult-ságnak hiánya és ellentéte. Avagy mi állhat a mai jogegyenlőség elvével inkább ellentét-ben, mint az a hit, mely az Isten kiválaszt-tott népének csak Izrael népet tartja, mely-nek, mint zsidó népek s nem mint általán embernek adta az ur az egyedül igaz val-lást? — Ez minden nemzeti vallásnak sar-kalatos és természetes pontja, s azért a nem-zeti vallás nem térít, vagy a kit térít, azt egyszersmid nemzetének is megtéríti.

Es nyilvánvaló, hogy a nemzeti vallás-nak s így a zsidó vallásnak is ezen kizáró-lagos oldalát tévesen mondjuk felvilágosult-ságnak, mert ez igazabban megítélve a fel-világosultsággal, a mai jogegyenlőség elvével ellentétes hit és meggyőződés. És bár a fel-világosult század a jogegyenlőség elvét kiter-jeszti a zsidókra is, mégis csak természet-szerűleg folyó, hogy a felvilágosult társada-

lom a maga felvilágosultságával, jogegyen-lőségével ellenkező kizárólagos hitnek, meg-győződésnek, vallásnak hívei iránt bizonyos foku bizalmatlansággal és ellenszenvvel vi-seltetik.

Es igaza van dr. Weisz urnak, mikor azt hiszi, hogy ezen káros ellenszenvnek (ő mi-ndezt üldözést említi) eltűnése csak a felvilágosultság terjedésétől várható. De nem a keresztény társadalomban kell a felvilágosult-ságnak terjedni, mint Weisz ur hiszi, mert ennek vallásában elméletileg, végrehajtott jogegyenlőségében meg van gyakorlatilag a felvilágosultság; de a zsidó nemzeti vallásában nincs meg a mai értelemben vett felvilágo-sultság, melynek tehát, hogy amaz ellenszenv és bizalmatlanság eltűnjön, a zsidóságnak kell terjednie, a mi azonban csak a zsidó nemzeti vallásnak kozmopolitává való átalakulása esetében lehetséges teljesen.

Memorandum-per.

Kolozsvár, okt. 9.

Az oláh lázító iratnak egyik szerzője és az aláírója Albini Septimi ellen, a ki a per első ízbeni tárgyalása alkalmával betegsége miatt nem jelenhetett meg, ma tartott meg a sajtóügyi végtérnyalás.

A bíróság elnöke br. szentkereszty Zsig-mond törvényszéki elnök volt. Szavazó bírák pedig: Reinhold Olivér és dr. Iekutz Gyula.

A vádhatóságot dr. Lázár Aurél királyi ügyész képviselte.

Az esküdtszék hosszas „fogdosás“ után a következőleg alakult meg:

Dr. Moldován Gergely, dr. Farkas Lajos dr. Szentkirályi Kálmán, dr. Parádi Kálmán, Kiss Ernő, Eöry Ernő, Bolyai Gyula, Filipe Gábor, dr. Udránszky László, Tanács József, Pap Farkas, Szöcs Géza.

Póttagok: Dr. Novák István és dr. Szá-deczky Lajos.

Az esküdtszék esküvételére után elnök felolvastatta a vádlevelet, melyet a vád-lott nem kívánt oláhuul tolmácsoltatni, mert azt jól ismeri. Ezután az inkriminált irat olvastatott fel magyar fordításban.

Elnök felolvastatja Albini Septimi idéző levelét, mely őt a mai tárgyalásra meg-hívja, mivel a memorandum-pörben a f. év május havában tartott tárgyaláson beteg-sége miatt nem jelenhetett meg.

Azután Bárá Szentkereszty Zsigmond a törvényszék elnöke, felolvastatja a memo-randum szövegének inkriminált, azaz a vád-tervezet alapján szolgáló hiteles magyar for-dításban.

Továbbá felolvastatja az elnök a memo-randumnak inkriminált részét azon ha-lyesbítt magyar fordításban, melyet a mu-kori tárgyalás alkalmával a két törvényszéki tolmács állapított meg.

Ezután következnek: A vádlott kihalgatása.

A vádlott az elnöknek a személye a-zonosság megállapítása végett hozzá inté-zett kérdésekre elmondja, hogy ő nagyszabeni kós, nős, 33 éves, foglalkozására nézve hi-lapíró s vagyona nincs.

Elnök. Kérő a vádlottól, hogy jele-volt-e az oláh 25-ös bizottságnak 1892. márc-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1894. Október 9.

Aura.

— Angolból regény. —

Az „Ellenzék“ számára fordította:

AMICA.

I.

(Folytatás.)

(2)

A Lady Adela életének a háttérben volt egy kis regényesség. Régen évekkel ezelőtt lévén ő gróf Wraitham hat szegény leányainak egyike, — a Farme Manori fiatal Beván Dávid által volt szeretője és fele-ségül kérve. Beván olyan szép volt, mint egy görög isten, jól lovagolt, jó lövő volt, és a legjobb táncos volt az egész vidéken s a Lady Adela szívét megnyerte. De a Be-vánok elszegényedett emberek voltak. A régi Manor ház egykori jólétüknek egyedüli ma-radványa romlandozásnak indult; az egykor hozzá tartozó nagy kiterjedésű földek eladód-tak, vagy le voltak foglalva, és nagyon ke-vés volt az, a mit az ifjú sajátjának nevez-hetett. És ekkor jött Farnfordnak az új bir-tokosa, a ki az ipar terepén csinált szerencsés vállalatokkal nagy vagyont szerzett, a ki a szép régi parkot és szinte az egész uradal-mat, mely egykor a Bevánoké volt, megvette, — azon régi család birtokát, mely oly rossz napokra jutott, — és a régi családi fészek helyén mely oly hosszasan üresen és lakók nélküli állott, a baglyokat és denevéreket ki-véve, egy pompás kastélyszerű házat épí-tetett.

Marchmont ur nagyraagyó volt — ő minden értelemben emelkedni kívánt a vi-

lágban s egy főuri ház leányával házasságra lépni. Szemei tetszőleg nyugodtak meg Lady Adelán; és nagyon hamar kivetette a nye-regből azt az igéző de szegény fiatal embert a ki a régi neve és saját szép magán kívül semmit sem ajánlhatott fel neki. Lady Adela hideg fordult el az első szerelmétől és Marchmont Jakabhoz ment férjhez.

Ő sohasem látszott megbánni a válas-zását. Marchmont ur kitűnő férj volt és csakhamar nagyon népszerű emberré fejlő-dött azon társaságban, melybe vegyülni vá-gyódott. A vidék északi kerületéből mint kor-mánypárti képviselő, — ellenjelölt nélkül lett megválasztva — és ezt a felelősség-gel járó állást már évek óta becsülettel és közmegelégedéssel töltötte be. Ez évek alatt gazdagságát, jóhírnévet és tekintélyét növelte és az élet látójárján több fokkal há-gott magosabbra, mint a mennyit házasa-ga idejében elérni reménylett.

Az idő alatt a lefűzött vetélytársai mind lejjebb ment a lejön. Ő is megnősült; de házasságával nem javította a helyzetét. Fe-lesege egy vén különöz ügyvédnek volt az egyetlen egy gyermeke, s az ügyvéd a leá-nya kis vagyonát annak a részére évi jára-dékba fektette. Tehát e házasságból származó gyermekekről az atyjuknak kell gondoskodni, — mondá a vejének; s talán tudva azt, hogy a pénz mily különös módon siklott mindig keresztül a Bevánok ujjai között. ő csak arra gondolt, hogy gyermekét az éhenhalás ellen biztosítsa.

Mikor a szegény, könnyelmű Beván Dávid meghalt, vagyonának a romjaiból sem-mi sem maradt a gyermekeinek, kivéve a régi özvegyi ház, melyben laktak és a me-lyet nem lehetett eladni és az anyjuk évi járadéka, minek csak addig vehették hasznát, míg az anyjuk túlélt az atyjukat.

Mélyen benn a Lady Adela szívében mindig maradt egy kis gyöngéd gyengeség

első szerelmének az emléke iránt; és ámbár a saját érdeke és a világiaság mindig az első volt előtte, de azért ő nem volt közö-nyös az atyátlán gyermekek sorsa iránt, ám-bár az a módor, melyet a javukra beleavat-kozott a dolgukba, nem volt olyan a mi ho-lyoslést érdemelt volna.

Lady Béla különös vegyületekből volt alkotva, — ő nem egészen roz — és jobb érzelmei folytonosan harcban voltak termé-szetének az aljasabb ösztöneivel.

Ezen a bizonyos délutánon, midőn a fiatal Bevánok a szomszédjuk leányáról be-szélgetve, kedvencz helyükön, az alacsony kertfalon ültek, honnét pompás kilátásuk volt a befásított völgyre, a parkban levő nagy házra, és azon túl a falura, honnét tényleg az egész környéket láthatták, — szokatlanul lettek megháborítva. A pázsiton keresztül a szobaleány jött feléjük.

— Aurora kisasszony, — mondá — kérem a mamája azt izente, hogy a kisasz-szony menjen a szalonba rögtön.

— A szalonba? — Ugyan miért, Ugyan miért, Priscilla?

— Kisasszony, egy vendég van ott — egy Gentleman, — mondá Priscilla, kissé megvető módorral.

Miután vendégek, főleg gentlemannak aránylag véve ritkán mentek az özvegyi ház-hoz, a Priscilla szavai élénk izgatottságot okoztak a fiatal Bevánok között.

— Egy gentlemán? — ismétlé Aura kétértelműen. Lehetetlen!

A kis leányok csufondáros nevetésben törtek ki, míg Dávid azt kiáltá.

— Priscilla, hagyjon békét, ne próbáljon minket felüldetni.

— Dávid urfi, ez nem felüldetés, — válaszolá a leány méltósággal.

Ő még mindig „Dávid urfi“ volt a cse-

lődek előtt. A mit én mondok olyan igaz, mint a szent irás.

Annyi bizonyos, hogy egy vendég van ottan; az már az urfi dolga, hogy gentle-mannak nevezne vagy nem.

— De ki az?

— Láttá valaha?

— Meg tudja a nevét mondani? — kérdezték tőle mindnyájan egyszerre.

— Nem lehet már mint az öreg Fan-hawe, — mondá Dávid nevetve.

Fanshawe ur az öreg pap volt a ki mindnyájukat megkereszteltette.

— Az bizony nem az, — viszonzá Pri-scilla felmégcséste.

Mint ha bizony nem mondtam volna meg ha Fanshawe ur volna! Ez olyan valaki a ki még soha sem volt itten, és csudálko-zom rajta, hogy itt látnám! — De akár, hogy legyen a dolog, az édes anyja a kis-asszony után küldött; tehát jó lesz ha Aura kisasszony szól, és azt csinálja a mit az anyja parancsol.

Aura lecsuszott a falról, és ösztön-szerűleg a szétlőtt felborzolódott hajához emelte a kezét.

— De én nem mehetek így vendé-gek elibe! — mondá, a kis testvéreire nézve.

— Annyi bizonyos, hogy borzasztóul nézel ki, — válaszolá Lauri, a gyermekkor kedves ösztönésévével.

— Aura, nem tudnád a ruhádat ha-marjában megváltoztatni? — indítványozta Dolli. A tiszta rózsaszín ruhát fent van a szobában; ebbe beletört elől a zöld füamint ma reggel térdelve gyomláltál, és egy gomb le van s akadva a derekáról, és egy lyuk —

Priscilla haragos rosszallással szakította félbe az Aura ruhája hibáinak e fájdalmas elősorolását.

— Aura kisasszony, azért, aki most a vád-tervezetben beszélt kar volna magát kicsino-sítani. Hiszen az egy Senki, csak egy Smo-kinghami gyáros az én, csak egy gyáros. Ne-gyon jól ösmerem miután a barátaim és a rokonaim vesztükre évek óta dolgoztak és do-goznak neki! Kisasszony én azt hiszem, hogy valami dologban jött a mamájához, mert valóban, az ilyenféle embereknek a szentelenségét nem tudom megérteni! Így a ladyhoz jönni látogatába a milyen a kisasz-szony mamája, és a névjegyet egész bátna küldeni kell be, pedig az atyja éppen olyan munkás volt a gyárban, a milyenek az én rokonaim! Azonban, a mamája a kisasszony után küldött, tehát Aura kisasszonynak kell menni; de ne hogy egy olyanféle em-be-berért a milyen az, cinosabbá tegye magá-t — nem érdemelné a fáradságát — de meg-ten rögtön, mert a mamája meghagyta, hogy siessen.

Aura kissé gögősen nevetett.

— Megyek, Priscilla, megyek; ne le-gassa ugy fel magát!

A hogy mondá lehet, hogy ez a fűzött vendég, de azok után a miket róla mondott aligha gentlemannak nevezhető. Azonban kértte, hogy valami dologban jött a mamájához; és azért hívat mert segítségem van szüksége. Nem volna helyes ötlet hosz-szasban hagyni magára! Dolli a ruháimnyit bármilyen szennyes, meg kell tenni a szolgál-latot.

Félek hogy az az ember untatja és fárasztja a szegény mamát; édes, visszajönni hozzátok mihelyt jöhetek.

S a kezével bucsut intve feléjük, Aura a ház felé sietett.

Aurának az a könnyű ruganyos járás volt, a mi tökéletes egészségre és erőre vallal (Folyt. köv.)

és 26-án tartott értekezletén, mely a memorandum szövegét megállapította?

Vádolt jelen volt ezen értekezleten, nem ezen értekezleten állapított meg a memorandum szövegét.

Elnök: A 25-ös bizottság a memorandum terjesztését elhatározta, s vádlott, a végrehajtott 25-ös bizottság tagja, evés vádoltatik.

Vádolt: Ez sem a 25-ös bizottság értekezletén határozatott el, mert ez a párt értekezletén határozta, s ettől nyert 25-ös bizottság megbízást.

Elnök: Milyen állást foglalt el a 25-ös bizottság a megbízatással szemben?

Vádolt: Elhatározta a bizottság, hogy mikor nyújtja be a felségének a memorandumot, a kész szöveget felolvasták, stb. módosításokat tettek rajta, s elhatározta a memorandum terjesztését. A kész memorandum szövegében tett módosításokat Csoma Gyula végezte, s vádlott ezen értekezleten nem is volt folytonosan jelen, mivel egyéb dolgai is voltak.

Elnök: Kinek adták a megállapított szöveget kinyomtatás végett?

Vádolt: Nem tudja.

Elnök: Kit bizott meg a bizottság végrehajtással? Ezt a vádlottnak tudnia kell, mivel ő a bizottságnak titkára volt.

Vádolt: A bizottságnak 3 titkára van, ő nem tudja, kinek adatott ki a memorandum kinyomtatás, vagy lefordítás végett.

Elnök: Vádoltnak ezt leginkább kell tudnia, mert ő Szebenben lakott.

Vádolt: A titkárok közül nem csak Szebenben volt. Aztán bár ő a titkárnak az. lapnál dolgozik, de a nyomdai munkát nem kezeli.

Elnök: Vádolt tehát elismeri, hogy a bizottságnak 1882. márc. 25. és 26-án tartott értekezletén a memorandum szövegét megállapították.

Vádolt: Ezt nem mondta; mert a memorandum szövege már a román nemzeti konferenciáján megszerkesztett és a 25-ös bizottság ezen a szövegen csak stílári módosításokat tett.

Elnök: Vádolt elé tartja az 1894. május 26-án a vádlatot megejtett kihallgatási fűvett jegyzőkönyvet, mely szerint vádlott oda nyilatkozott, hogy ő a 25-ös bizottságnak márc. 25. és 27-án tartott értekezletén, melyen a memorandumnak szövege megszerkesztett és a király elé való fölterjesztés elhatározatott, részt vett, s az ezen értekezleten hozott határozatokhoz maga is alá járult.

Vádolt: A jegyzőkönyv nem hü, mert ő a kihallgatáskor hozzá intézett kérése románul felelt s a jegyzőkönyvet magyarul vezették.

Elnök: A párt 1892. január 20. és 21-én tartott konferenciáján csak azzal bizott meg a 25-ös bizottságot, hogy egy olyan memorandumot tegyen közzé, mely a román nép érdekeit felsejelt, mely azonban a törvényhozás nem lépi. Elnök felolvastatja a vádlott által vonatkozó határozatát, s kérdi a vádlottat, miért nem volt figyelemmel a 25-ös bizottság arra, hogy az incriminált részek a memorandum szövegébe bele ne kerüljenek.

Vádolt: A bizottság nem talált oly egy memorandum felolvasásakor, mely a román határozatainak tulcsap.

Elnök: A memorandum kinyomtatásánál Brode Jenő lett megbízva, nem a vádlott, kinek Brode?

Vádolt: Nem bízta meg, hanem elvárta neki beszélgetés közben a bizottság szavait.

Elnök: Elvárja-e a felelősséget memorandum inkriminált szövegéért?

Vádolt: Igen.

Közváltó: Hozzájárult-e, a bizottság intézkedéséhez, mely a memorandum nyomtatását elrendeli?

Vádolt: Igen.

Elnök: Küldött-e egyeseknek példányt memorandumból?

Vádolt: Nem.

Elnök: Nem intézkedett a nyomdák, hogy valakinek küldjenek?

Vádolt: Nem.

Moldován G. esküdt: Előfordult-e a konferenciáján az a szöveg, s mikor jött a szöveg a bizottság, s visszatért-e a konferenciához a javított szöveg?

Vádolt: A nemzeti párt már régen készített egy memorandumot, mely kefelemmel a bizottság kezén forgott s ebben rövidítéseket, stílári módosításokat tett.

Ezek voltak a vádlotthoz intézett fontos kérdések a törvényszéki elnöknek, közváltónak és esküdtnek, melyek után a kihallgatása befejeztetett.

Azután az elnök d. u. 1 órakor a tárgyalást bekezdette, melyet d. u. 3 órakor folytatni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 9.

— **Gróf Bély Ákóst,** Kolozs megye főispánját a belügyminiszter a napokban Budapestre kéréte, hová a gróf el is utazott. A mint értesülünk a főispán utja a kolozsvári színház államosításának ügyével áll kapcsolatban. A belügyminiszteriumban ugyanis most állítják össze a jövő évi költségvetési tervezetet, a melyben a belügyminiszter már a színház államosításával járó költségek fedezéséről gondoskodni óhajt. A főispánt mint a színház ez idő szerinti intendánsát éppen azért hívatva fel, hogy a szükséglet mérve és általában az államosítás gyakorlati keresztülvitele iránt a nézeteit meghallgathassa. Az állami kezelés — értesülésünk szerint — 1895. szeptember 1-én veszi kezdetét.

— **A közegészségügy** érdekében hívjuk fel az illetékes hatóság figyelmét. A többfelől felmerülő panaszok arra engednek következtetni, hogy az élelmi szerek árulásánál sok visszaélés történik. Az italok elárulásánál még több. Hogy nem helyen szük a liter illetőleg hamis a mérték még nem is akkora baj, mint az, hogy a természetes bor czime alatt mű bort, még pedig az egészségre ártalmasan pancsolt műbort árulnak. A bort pedig nemcsak szaporítják de hamisítják is. Tehát rossz az ital több helyen és rossz az élelmi szer. Mind ezekre a misériakra hívjuk fel közegészségügyi bizottság figyelmét, hogy sziveskedjék tenni valamit, a drága pénzért vásárló nagy közönség érdekében.

— **Fülöp Juliskát,** dr. Finály Henrik kolozsvári egyetemi tanár derék nevelt leányát, ki a mult iskolai évben tette lekitűnő sikerrel a polgári iskolákra képesítő tanító-női vizsgálatot — a közoktatásügyi miniszter kinevezte rendes tanítónőnek a kecskeméti polgári leányiskolához. A kitűnő képzettségű ifjú nőben kiváló erőt nyer a kecskeméti polgári iskola.

— **Zárszámadás.** Kolozsvár házipénztárának zárszámadását vettük az 1893-ik évről. E szerint az összes bevétel: 1.153,025 frt 54 krajczár. Kiadás pedig: 1.149,561 frt 62 kr. A pénztári maradvány: 3463 frt 92 kr. A vagyonmérleg a következő eredményeket tüntet fel. Cselekvő állás 5,958,415 frt 05 és fél krajczár. Szenvedő állás 1.302,223 frt és 05 kr. Tehermentes vagyon 4.656,192 frt és fél krajczár.

— **Koldulás Kolozsvárt.** Ha valaki hírből hallotta „kincses” Kolozsvárt s rá szánja magát, hogy eljön megnézni, milyen külsőleg és belsőleg egy ilyen kincses város, az első, mit a való szemlélet képzetéből lefont, az a Kolozsvár kincses voltáról alkotott illúziója. Mert az első, a kivel találkozni fog, az egy koldus, a ki alacsonyabban kér, s a második és harmadik is egy koldus, ki kér. S mielőtt a város csak egy parányi élvezetet nyújtott volna a városról jóhiszemű reményekkel telt utazónak, addig neki kellett tárczájából már vagy tizszer adományozni a kincses Kolozsvárnak. Mert Kolozsvárt minden időben és helyen, reggel, délben és este, utcáson, templomban és sétányon, ebéd előtt, ebéd után s hajnali ébredéskor koldusokat talál. S a ki nem ismeri Kolozsvárt, azt hiszi, hogy legalább is tizszer annyit koldus van, mint más hasonló városokban. Pedig Kolozsvárt sincs több koldus, mint másutt. Csak hogy más városokban van rend a koldulást illetőleg: meg van határozva a koldulás napja: szerda és szombat. S el vannak tiltva, hogy mindenütt alkalmatlanokdjanak megjelenésükkel. S ennek a rendnek megvan az a jó oldala, hogy a koldusok nem csúgnak mindig a közönség nyakán, mely így, ha adakoz, jó szívből ad s nem bosszúságból. Azonfölül így a közönség mintegy hozzá szokik, hogy ez a nap az irtalmas cselekedetek napja, melyen adakozni kell a szegények számára. — És végül a koldusok egy része még dolgozni is tud s csak munkája csekély keresményének pótlására szükséges nekik a koldulás. Így azonban ezek is rá vannak utalva, hogy ezek is az egész hetet koldulásban töltsek el. Mindezt megszívlelül ajánlja, felhívjuk a városi hatóságot, hogy Kolozsvárt a koldulás ügyében rendet csináljon. S vegye számba a városi hatóság a Kolozsvárt élő koldusok állapotát, hogy melyeknek engedhetők meg a koldulás, melyeknek nem. S a kinek nem adja meg, a városi hatóság az engedélyt, azok ellenőriztessenek a koldulásban, nehogy munkakerülő iszákos emberek a közönség félrevezetésével szerzett filléreken éldegélhessenek.

— **De Gerandó Antonina** tegnap este kezdte meg előadásait a XIX. század francia irodalmáról. Tulajdonképen a felsőbb leányiskola végzett növendékeinek szánvák, de az eredeti felfogásra méltó alapos tanulmányokban gyökerező szellemes előadást mindenki élvezettel hallgathatja, mint a hogy élvezte a megjelent közönség. Ez alkalommal nagy vonásokban általánosán fejtegette az eszmék fejlődését. Az egyes iskolák és írók ismertetése a következő előadások feladata lesz, hente ként kétszer, hétfőn és pénteken (nem csütörtökön, mint előbb volt jelezve), d. u. 5 órakor, a Kőfalsori szappan u. 5 sz. házban.

— **Keresztetik Kolozsvárra** egy házvezetőnő, ki a főzéshez is jól érten. Ertekezetheti, hosszu-utca 10 sz. alatt.

— **Orfeumisták Sz. Udvarhelyt.** Valami Bécsből szakadt Orfeumtársulat telepedett le Sz. Udvarhelyt, hogy mulattassa a

város intelligenciáját és józan székely népét ostobaságaival. Mikor ilyen Orfeum-társulatról hallunk, mindig eszünkbe jut, hogy ha nekünk szabad leend a törvény erejével az országban szerteszét kisebb nagyobb lopásokból élő czigányesapatokat, minden művészhöz szoktatni; miért nem lehet ezeket a fajtalan-ságairól hírdet, erkölcs romló, az országba csak szennyet hordó Orfeumistákat kiharancsolni az ország határáról, ha idegenek; s tisztességesebb élethez szoktatni, ha benszülöttek? — különben azt hiszik, hogy Sauertheig bécsi „művész” és válogatott kompánia rossz helyen keresett menedéket Sz. Udvarhelyt, mert a józan, értelmes székely nép fölháborodása mielőbb kiharancsolja őket a város falai közül.

— **Államjegyek bevonása.** Hivatalos jelentés szerint a magyar és az osztrák kormány szeptember folyamán 8.77 millió ára papírforgatást vont be és cseréltek fel ezüsttel, Julius 14. óta az egyesek forgalma 59-80 millióra, tehát 26 millióval, majdnem 50 százalékkal apadt. A további forgalomban lévő egyesek bevonása lassabban fog menni, de ujjév saloszinűleg minimálisra fog csökkenni az egyes forgalma.

— **Az államtitkárok ezimtblája.** Az hiszik, olvasókink fölmentek az alól, hogy az államtitkárok nagy fontosságról több közleményre terjedő értekezést irjunk. A ezimtbla szükséges — punktum. Ez igazítja utba az ügyes-bajos embereket, manapság pedig mind ügyes-bajos emberek vagyunk. Természetes tehát, ha a közoktatásügyi új államtitkárnak legelső gondja a — ezimtbla volt. A ezimtbla, mely az ő ajtajára szereződött s mely majd a tanároknak és tanítóknak megmagyarázza: im ezen ajtón belől fogad ő méltósága. Mondanunk sem kell, hogy az államtitkárok ezimtblája hamarosan elkészült mivelhogy ez nem állami iskola ajtaja volt szánya. Amde: hamar munka ritkán jó. A hirtelen elkészült ezimtbla így festett, ni:

Dr. PULSZKY ÁGOSTON
vallás- és közoktatásügyi miniszteri titkár.

Ő méltósága azonban kifogásolta a felirat korrektségét. Ő nem közoktatásügyi miniszteri, hanem közoktatásügyi államtitkár. Tessék másik ezimtblát csinálni. Csináltak is demindjárt. Ez meg így szót:

Dr. PULSZKY ÁGOSTON
vallás- és közoktatásügyi államtitkár.

— De kérem hallja! hé, izé, hogy is hívják csak? Ez sem jó. Nem Ágoston vagyok én, hanem — Ágost. Tessék más ezimtblát csinálni. És mege-ináltak a harmadikat:

Dr. PULSZKY ÁGOST
vallás- és közoktatásügyi államtitkár.

Ebben már az államtitkár sem talált hibát, mi sem találtunk s kívánjuk, hogy az államtitkár ur működésében sohase találjunk nagyobb hibát, mint a mekkorát ő talált a ezimtblájában.

— **Az udvar Gödöllőn.** Azt írják Gödöllőről, hogy az udvari élet a szokottnál élénkebb az idén. Az udvartartás előkészületei után itélve valószínű, hogy a királyi család egész december elejéig Gödöllőn marad. — Biztos forrásból értesülünk hogy Sándor szerb király vasárnap e hó 14-én délelőltől Gödöllőre érkezik, hogy Erzsébet királynénál tisztelegjen. A szerb király még azznap délután részt vesz királyunkkal egy nagyobb szarvasvadászaton s este ő Felsége társaságában Budapestre utazik az operaházi előadásra. Királynénak gödöllői tartózkodása alatt meg fogja látogatni Mária Valéria főhercegnő is férjével és gyermekeivel, további Seefried báró és neje, kiket királynénak az alkalommal lát először mint férjét és feleségét. Mária Valéria és családja hosszabb időt töltenek Gödöllőn, míg Seefried báró és neje csak rövidbe időre látogatják meg királyi nagyszüleit.

— **A léghajós szerencsétlensége.** New-Yorkból távirják, hogy a franklinville országosvásár alkalmával a 11 éves Beatrice Wandrazin léghajósno léggömbjével felazált a magasba. Körülbelül 1000 méternyire emelkedhetett fel, a mikor túlságosan ki talált hajolni a hajóhól és fejfel lefelé zuhant. A szerencsétlen azonnal meg halt; holtteste borzasztó módon el volt torzulva.

— **A császár betesége.** A N. Fr. Pr. nek jelentik Pétervárról e hó 4-éről: Ma reggel kapott a hadügyminiszter, bizonyára elsőnek direkt értesítést a császár állapotáról, és pedig oly értelemben, hogy abban nagyon nyugtalanító fordulat állott be. Ennek következtében azonnal rendeletet bocsátott ki, hogy a helyszíni templomban istentiszteletet tartsanak az császár állapotának javulásáért. A szerkesztőségek utasítást kaptak, hogy semmit ne hozzanak a császár állapotáról, a Klaveteski Vetrnikben megjelenő bulletinek kívül. A császár állapotáról ily körülmények közt nehéz értesítést adni. A legújabb hír szerint, a mely eléggé szavahihető, a császár két-szer ájult el vagy szenevedett szélhűdést és időnkint elvesztette eszméletét; arról is beszélnek hogy a császár operációt fognak végrehajtani. Az összes az udvarhoz közelálló dotabilitások és magas méltóságviselők sürgősen Livádiába utaztak

— **Montecarlói történet.** Milanóból írják hogy Oxford Teréza Sarolta, egy hies svéd szépség, akit Milanóban Rubens gueynév alatt ismernek, váltott hamisított. 20,000 líróról és a pénzzel Montecarlóba utazott, hogy ott kísértse meg szerencsését. A svéd hölgyet a játéksztalnál akarták a rendőrok elfogni, de az óriási lármát csapott, dühöngeni kezdett és ellenszegült az elfoga-

tásnak. A játéksztal vendégeinek jó része a szép hölgy pártjára állott, mire verekedés támadt, a melynek az lett a vége, hogy a hölgyecske és néhány tolvaj, a kik az asztalon lévő aranyakat megdémálták, elmene-kültek.

— **Savakban feloldott holt-test.** Érdekes eset történt a napokban Mühlhausen elzászi városban. Az odaváló vegyszeti gyárban robbanás következtében egy munkás holtan bukkott a forró savak közé. Mikor a következő napokon kimerítették a savakat, csak egy lámpadarabkát s egy mérő-vesszőt találtak, de a munkás holttestére nem tudtak ráakadni. A vizsgálat alkalmával sokan azt gyanították, hogy a forró savak talán feloldották a szerencsétlen munkás holt-testét és próbákban állati hús és csontdarabokkal rögtön kísérletet is tettek. A gyanu tényleg alaposnak bizonyult, mert a savakba dobott állati húsok és csontok teljesen feloldódtak. Most azon fáradoznak, hogy a feloldott csont és húsreszek vegyi alkatelemeit mutassák ki a savakban.

— **A kit három leány szöktet meg.** Regényíró, a ki anyagot keres egy újabb műve számára, a következő érdekes esetről meríthet. A nagyikindai fogházban, mint ottani tudósítók írja, Török János magánokirathamisítás miatt hét hónapra elítélt rab, példás magaviselete miatt különböző kedvezményekben részesült, melyek rabságát elviselhetővé tették. Legtöbbször az irodák tisztogatását, sőt írásmunkákat is bízták rá és az első három hónap után megengedték neki azt is, hogy néha kívülről hozzaan be neki ételt. Ezt az engedélyt bőven kihasználta, mert az étellel rendszerint 3 szép leány jött be hozzá, kikkel aztán déli idején egyedül lévén az irodában, nagyon kellemesen elmulatott. Tegnap este 6 óra tájt egyszerre nagy riadalom támadt a börtönépületben. Az egyik felügyelő észrevette, hogy Török elűnt a fogházból és csakhamar felfedezte azt is, hogy egy első emeleti ablakból ereszkedett le kötéll segítségével egy mellékszobába. Rögtön üldözésre siettek, de az esthomályban sehol se találták. Szabadsága azonban mégse tartott sokáig. Másnap délelőtt egy távoli városrészben két fogházor felismerte, a mint három unokatestvérével éppen egy vendéglőbe akart belépni. A rab Don Juan elfogták és ekkor sült ki, hogy a három leány nem is volt Török rokona. Az idyllnek vége szakadt, mielőtt Török uram Páris szerepét végig játszhatta volna.

— **A vasúti katasztrófák statisztikája.** Az apilli-i vasut katasztrófa alkalmából egy francia lap statisztikai kimutatást közöl a vasúti katasztrófák áldozatairól. E szerint Angliában minden szerencsétlenül járt és meghalt utasa esik 28 millió utas: Franciaországban minden egyesre 19 millió, Amerikában pedig 2—3 millió, Németországban egy meghalt utas 10 millió utas, Olaszországban 6 millió, Oroszországban 1 millió. Ha a kimutatás igaz, akkor a legkevésbé veszélyes az utazás Angliában, utána következik Francia és Németország. A legveszélyesebb az utazás Oroszországban. Eddigél mindenki azt hitte, hogy e téren Amerika jár elől. Magyarország nyilván azért hiányzik ebből a statisztikából, mert nálunk hihetetlenül kevés a vasúti szerencsétlenség.

— **Látogatás az oroszlan ketrecekben.** Sajátságos vágya támadt egy minden iránt érdeklődő németnek. Mit érez az ember egy oroszlan ketrecekben? — kérdezte magában. Hát félelmet. De milyet? — s elhatározta, hogy maglátogat egyszer egy oroszlan ketrecekben. Alkalom rá Münchenben kínálkozott, hol az állásbereglet tulajdonosával barátságot kötött, a ki csakugyan bevezette őt egy oroszlan pár ketrecekébe. Elővigyázatból vittek magunkkal egy állatszelidítőt is nagy vasvillával. A mint belépett a ketrecekbe a tulajdonossal, nehezen leirható érzés fogta el. Egy pár pillanat múlva jöttek a nagy macskák, s a tulajdonos parancsára el kezdtek fejük felett, mellettük, hátuk megett ugrálni. Iszonyu jelenet volt, de nem érzett félelmet, megnyugodott egészen. Azt a vágyat érezte, hogy megérintse az állatokat. Azok figyelembe sem vették. Jegyzőkönyvet vett a kezébe s az állatok felé tartott. Azok morogtak idegenül. Majd a kezében lévő kor-búccsal tett egy mozdulatot, az állatok rá szegtek tekintetüket, de még sem muzdultak. Később újra elkezdődött az állatok ugráltatása. A tulajdonos melléje ültette az állatokat, s ő a nagy, hatalmas állatok közvetlen közelében nem érzett — mint írja — semmiféle elfoglaltságot. Legalább most ezt írja!

— **Egy franciaia** — német bonne azonnal helyet kap egy uri háznál. Ertekezhetni az „Ellenzék” kiadókivatalában.

sem a jogegyenlőség, sem az ország érdekei nem valósíthatók meg.

Fegyelmi vizsgálat Arányi ellen.

Budapest, okt. 9.

Czegléd város képviselő-testülete Arányi rendőrkapitány ellen azért akarja a fegyelmi vizsgálatot elrendelni, mert a rendőrkapitány politikai ezélokra használtatta fel magát, s titokban kiadta Szász Károly írtnoknak a központi választmány iratait.

A szerelmes ezárevics.

Budapest, okt. 9.

A ezárevics szerelmese tudvalevőleg egy lengyel zsidónő. A varsói politikai körökben azt beszélék, hogy a ezárevics a trónra jut, Lengyelországba behoza az autonómiát, és más tanácsosokkal véteti körül magát, mint az apja.

A szerb király nálunk.

Budapest, okt. 9.

Sándor szerb király vasárnap délután Budapestre érkezik. Fogadásra az ulvar nagy előkészületeket tesz.

Wekerle a királynál.

Budapest, okt. 9.

A B. H. szerint a király Wekerlét kiballgatáson fogadta és helyeselte, hogy az egyházi törvényjavaslatokhoz ragaszkodik.

Országgyűlés.

Budapest, okt. 9.

A képviselőház mai ülésén Wekerle miniszterelnök benyújtotta expezeját.

E szerint a tavalyi költség 50 millió.

A jövő évi előirányzat szerint a rendes kiadások 25. milliónyi, a beruházások 3 milliónyi emelkedése dacára a pénzügyi egyensúly nem zavartatik meg.

Azután Kovács Albert és Kemény János br. a „Figaro” azon czikke miatt interpelláltak, a mely szerint Wekerle állítólag az oláh kérdésről nyilatkozott volna e a melyben az erdélyi nemességet kicsinyelte.

Erre Wekerle kijelentette, hogy az erdélyi nemességről neki imputált szavakat nem mondta soha.

E nemesség hazafiságában nem kételkedett. Az oláh izgatókra mor törv. szavakat pedig fentartja és azt mindig vallotta.

Wekerle e nyilatkozatát tetszéssel fogadták.

A főrendi ház.

Budapest, okt. 6.

A főrendiházban a valláspolitikai reform részletei hosszas viták után elfogadták. A hercegprimás és Prónay beadott módosítását elvetették.

Feltűnést keltett, hogy br. Nopcsa a királyné földvarmestere eljött a kormányal szavazni.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1894. szerdán, október 10-én.

E. Kovács Gyula mint vendég:

O T T H O N.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

Uj étterem.

Van szerencsém a n. érdemi közönség becses tudására hozni, hogy az **Ujvilágból áttettem éttermemet a Szécsenyi-tér S. sz. volt Székely-patika helyére.** Kitűnő boraim, magyaros konyhám a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradok alázatos tisztelettel

Kolozsvárt, 1894. nov. 9.

DOBOS G. JÓZSEF.

vendéglős.

T. cz. Háztulajdonosok becses figyelmébe ajánlom magam vízvezetési és csatornázások szakaszeri berendezéseire, első osztályu anyagok kitűnő munkák bármínő kivitelben, ez ideig gyengyeny épületet rendeztem be itt helyben fürdők csöveket stb., A T. megrendelők teljes meglegedésére, műhelyem kizárólag csakis vízvezeték és szivattyú felszereléseknek van berendezve.

Kolozsvárt, nagymalom u. 11. szám.

Clauser Adolf

(2—3) Vízvezeték-szivattyú szerelő.

H i r d e t é s e k.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. tudomány-egyetemi szülő-intézet és nőgyógyászati kórodán évi mintegy 2500 forintot meghaladó élelmezés, valamint évi mintegy 700 forintot meghaladó zsemle és kenyér szükségletnek szállítása, továbbá az elmeorvosászati kórodán évente mintegy 960 forintot meghaladó zsemle és kenyér szükségletnek szállítása és évente mintegy 450 forintot meghaladó ruha és ágyneműeknek mosatása **1895. évi január hó 1-től** biztosítandó lévén, főlhivatnak a vállalkozni szándékozók, hogy írásbeli zárt ajánlataikat a vállalatnak megfelelő 5 százalék bántépénzzel el látva **f. évi október hó 20-án délelőtti 11 óráig** az egyet. gondnoknál benyújtani szíveskedjenek.

A föltételek ugyanott a délelőtti órákban megtekinthetők.

Kolozsvártt, 1894. évi október hó 6-án.

A kolozsvári m. kir. tud. egyetem
gondnoki hivatala.

833. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Tulajdonomat képező Gyimes-Felsőlokon „Komead“-patakára hajló Berecz-havason 122 kat. holdon található fenyőtömeget, mely mintegy 45.700 drb. törzs, 19.400 köbméterre becsült fatömegből áll,

folyo évi november hó 4-én d. e. 10 órakor

Csik-Szeredában, dr. Fejér Antal ügyvéd irodájában nyilvános szó- és írásbeli árverésen ezennel eladás alá bocsátom.

Kérdésben levő erdő a gyimesi állami országtól négy kilométer távolságra fekszik és jól fenntartott erdei uttal rendelkezik. — Ezen erdőség Csik-Szépmez községe 12 kilométer és az építés alatt levő vasúti vonaltól 5 km. távolságra esik.

Miről árverezni szándékozót oly megjegyzéssel értesitem, hogy az árverési feltételek, valamint a szakértőileg felvett becslési adatok Csik-Szeredában, dr. Fejér Antal ügyvéd úrnál betekinthetők.

Csik-Gyimesbükk, 1894. szeptember 28-án.

828. (2—3)

Zakariás Zakariás.

Sz. 1084—1894.

834. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1893. évi 4759. számú végzése következtében Sojodi István ügyvéd által képviselt Benkő Mihály javára ifj. Stark Lajos ellen 470 frt s jár. erejéig 1893. évi július hó 18-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és a kolozsvári kereskedelmi bank, a kolozsvári hitelbank és zálogköcsön társulat, a kolozsvári leszámítoló bank, Szentkirályi Árpád javára felülfoglalt és 538 frtra becsült butor, ló, szekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíró 10820—1894. számú végzése folytán 470 frt tőke követelés, ennek 1893. évi március hó 17. napjától járó 6 százalék kamatai és pedig összesen 33 frt 50 kban bíróság már megállapított költségek erejéig, Kolozsvártt, Nagy-utca, alperes lakásán leendő eszközösére **1894. évi Október hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül ki-tűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Kolozsvártt, 1894. évi szeptember hó 24. napján.

P A P J E N Ó,
kir. bírói végrehajtó.

„27” év óta fennálló Női- és Férfi-divat üzlet.

A jelen kor igényeinek megfelelő átalakítással és **merőben új árak berendezésével.**

POSZLER GYULA

Kolozsvártt, Belhid-utca 3-ik szám.

Előnyös bevásárlásaim folytán azon kedvező helyzetben vagyok, hogy cikkeimet **„szabott árakon”** de rendkívül olcsón árúsíthatom el, u. m:

Duplaszáles szörkalm. mtr. 30 krtól
fekete termők 58
Téli loden ruhakelmék 42
Téli Cassán posztókalmék 51
Voál, Kartonok 20
Csipke függöny 16
Futó szőnyeg 20
Selyem surah 90
Selyem mervellio 1 frt 20
Lenn lepedővászón egy szél 46
Clott esőernyő 1 frt 1 krtól
Selyem esőernyő 1 frt 90 krtól

Egy vég vászon 4 frt 50 krtól
Egy nagy 10/4 szőnyeg 2-90
Hárász kendő 6/4 70
Miederek 65
Selyem főkendő 75
1, lenn zsebkendő 16
Caschmir kendő 45
Téli nagy posztó kendő 3 ftrtől
Erős Crozzé bélés 18 krtól
Jó minőségű Konne gyolcs 19
Jó minőségű szőttes 24
Jó minőségű Chiffon 20

Férfi ingek, gallérok, közelők, nyakkendők, szabó-czikkek, béléseimiek, mindenféle rövidárak és minden kigondolható cikkek.
Ezenek kívül: egy nagy tömeg **5000 méter jó minőségű mintázott vastag ruha-barchet** itt még nem létezett olcsó áron:

25 kron méterenként.

A n. é. közönség becses pártfogását tisztelettel kérve

805. (6—50)

A FENNEBBI.

Fiatall ember szép írással, ki a német nyelvet bírja, egy szakirodába havi fizetés mellett azonnal felvételek.

Kereskedelmi akademiát végzett előnyben
részesítettik.

Írásbeli ajánlat e lap kiadó-hivatalába inté-
zendő **F. L.** czim alatt. 831. (2—2)

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete,
KOLOZSVÁRT,

Főtér 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle
üzlethelyiségben).

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb
anyagból és divat szerint, lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.
36. (66—x)

Ajánljuk angol módszer szerint kicserzett színbőrből készült

GÉPHAJTÓ SZIJAINKAT,

melyek oly kiváló módon készülve, hogy mi azokkal min-
denütt, a hová csak szállítottunk, a legnagyobb elismerést
arattuk azok minősége és tartóssága által.

Készítünk legjobban zsiradékolt timós cserzett

VARRÓ- és KÖTŐSZIJAKAT,
szállítunk

SZIJ-CROUPONOKAT,

és elvállaljuk mindennemű géphajtó szijak javításait.

Tisztelettel:

GMEINER és SCHERG,
bőr és géphajtószij gyár BRASSÓBAN.

729. (7—x)

Alapított 1855-ben.

MÜLLER GYULA

(Keresztény Imre utóda)

kefe- és ecset-gyára,
Kolozsvártt, Jókai-utca (belszén) 14. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses
figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jóság és az árak tekintetében a külföldi gyár-
mányokat fölülmulják és a melyek több országos és iparkiallítás
érdem érmeikkel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári országos kiállításon 1879-évi éremmel lett kitüntetve.
A Szolnokdobra megyei gazdasági egyet termény, állat és iparkiallításán 1887. évi bronz éremmel lett kitüntetve.
A budapesti országos kiállításon 1886. évi nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok minden e szakmába vágó cik-
kekből a legfinomabbtól a legegyszerűbbig.

Elvállalok mindennemű gépkéfék javítását avagy
ujja készítését.

A legjobb romániai sertéből készítek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Steinpencczik), meszelő- és ken-
dertisztító, fedőfestő ecseteket,

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és bárszonykeféket, mindezeket felelősség
mellett, tiszta sertéből. 15. (63—x)

Kivánatra árjegyzéket azonnal küldök.

A nagyérdemű közönség kényelmére **gyűjtő helyet** rendeztünk be

Kolozsvártt, főter, KIRÁLY GYULA divat-áru kereskedésében,

hol minden harisnyakötési megrendelés elfogadtatik és ugyanott a legkifűnőbb minőségű gyapokat is beszerezhetők.

1000 elismerő levél!!!

és ezt csak az nem hiszi, a ki nem látta és ki nem próbálta, hogy mily jól jön ki, hogyha általa választott pamutból harisnyát kötött

nagy-enyedi kir. országos fegyintézet harisnyakötő-gyár intézőségénél.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

Férfi harisnyák:	Női harisnyák:	Gyermek harisnyák:
Egy pár közönséges férfi harisnya . . . 13—14 kr	Egy pár női közönséges nagyságu harisnya 15—16 kr.	Egy pár fiu vagy leány harisnya . . . 10—12 kr.
Egy nagy férfi harisnya 15 "	Egy pár női nagyobb harisnya 18 "	Egy pár fiu vagy leány térd harisnya . . . 14—16 "
Egy térd férfi harisnya 20—25 "	Egy pár női térd harisnya 20—26 "	Egy pár gyermek pant (nádli) harisnya kötő az árakat 2—5 kr. emeli.
	Egy pár női vagy férfi selyem harisnya kötő az árakat 5—10 kr. emeli.	

Minden harisnya fejelés általában 10 krajczár. — A dupla sarok és orr-kötés 2—4 krajczárral drágább.

Minta és anyagot a megrendelő fél köteles küldeni.

813. (3—10)

A tekintetes intézőségnek. A harisnyák megérkeztek, gyors és rendes elkészítésükért nem mulasztatom el, hogy megelégedésemet ne nyilvánítsam. Örömmel fogom rokonaimnak és ismerőseimnek ajánlani mint üdvös intézményt. Nagyrabecslésem nyilvánításával maradtam tisztelettel Vilya, 1894 febr. 6. Somogy ADAMECZ ERZSI. Tisztelet uram! Mintán próba megrendeléssel igen meg voltam elégedve. — egyszé bátran ajánlhatom minden barátomnak, kérem ismét e nagyobb küldeményt stb. Gyomán, 1894 febr 23 tisztelettel Öz. HATVANY SÁNDORNÉ A nagyenyedi kir. orsz. fegyintézet harisnya kötőgyár intézőségének. Ujból küldök 14 pár harisnyát. A multkori küldeményemmel igen meg vagyok elégedve és fogom ismerőseimnek ajánlani SOMOGYI SÁNDORNÉ U. p. Hatvan N Telek, 1894 febr. 12 A fegyintézet köt-zőgyár tekintetes igazgatójának Nagyeneden. Tegnap postával kaptam meg a harisnyát. Örömmel hozom becses tudomására, hogy	a munkával teljesen meg vagyok elégedve és biztosítom a tekintetes igazgatósnak, hogy jövőre is, ha szükséges lesz harisnyákra, még az újakat is ott fogom megrendelni és ismerőseimnek is melegen fogom ajánlani. Pusztai-Héken, 1894 január 19. Hazafini tisztelettel HAJDU JÓZSEF. A tekintetes kötőgyár igazgatójának Nagyeneden. Egy barátom által a kötőgyár felől érte silve, küldök itt 20 kilogramm 80 deka gyapotot stb. Miskolcz, 1893 december 13. WELTNER SÁNDOR A tekintetes felügyelősnak Nagyeneden Bakoscsy Zsigáné ó nagyságtól értesítve, bátor vagyok egy csomó fuszkelet fejelés végett küldeni. Somogy Jád, 1894 február 23. tisztelettel PETE SÁNDORNÉ A nagyenyedi kir. orsz. fegyintézet köt-zőgyár intézőségének A harisnyákat megkaptam s óhajtottam megelégedésemet kifejezni mind a gyors elké-	szítésért, mind pedig a munka rendes ki-vitelesért. Debreczen, 1894 február 14. Tisztelettel Dr. NAGY LAJOSNÉ Tekintetes Igazgatósnak! A harisnya küldeményt megkaptam Fogadja ezuttal forró köszönetünket a pontos kitűnő munkáért. Budapest, 1894 június 3. tisztelettel GYURMANNÉ. A nagyenyedi kötőgyár igazgatósnak. Minthogy az itt kötött harisnyák tartós ságáról és a jó munkáról annyi dicsőretet hallottam, magam is meggyőződést óhajtok arról szerezni. Sepsi Szentgyörgy. 1894 február 5 kiváló tisztelettel Dr. DADAY VILMOSNÉ. A fegyintézet köt-zőgyár tekintetes intézőségének Nagyeneden. A részemre kötött harisnyával nagyon meg vagyok elégedve s ezáltal is fogom kérni ezen pamutból annyit kötni, a mennyit az kiad. N Kínizs, 1893 decz. 12. tisztelettel U. p. Abauj László TOMPA MIKLÓSNÉ. A harisnyakötő gyár tekintetes intézőségének Nagyeneden. A küldött harisnyák birtokában azokkal teljesen meg vagyok elégedve Lengyelitati, 1894 február 10. tisztelettel HOFFMANN GÉZA. Tisztelet Igazgatósnak! Mivel az előbbi harisnyák fejelése tökéletesen meg voltam elégedve, mellébe küldök stb. Pongráczfalva, 1894 november 10. U. p. Mindszent. kiváló tisztelettel Öz. JEKELFALUSSY ETELE Tisztelet Igazgató ur! Mint már több ízben, úgy most is küldök a pamutot stb Budapest, 1894 február 14. Tisztelettel BELOSÁK KÁLMÁNNÉ Tek. orsz. fegyintézet üzleti igazgatójának Nagyeneden A harisnyákat ma megkaptam és igen meg vagyok elégedve Jász-Apáti. SCUPIADES JÓZSEF
---	---	---